

ANADOLU SİKKE MONOGRAFİLERİ II

Anatolian Coins Monographies II

ÜÇ KARDEŞ / *THREE BROTHERS*

FİĞÜRLÜ DİRHEMLER / *FIGURED DIRHAMS*

PUL PARALAR / *BLANK COINS*

MANAVGAT - PAZARCIK

SİRİSTAD

KARESİ

KARAMAN DEFİNESİ/ *KARAMANID HOARD*

GERMİYANOĞLU / *GERMIYANID*

YAYINLARA KATKILAR / *CONTRIBUTIONS to PUBLICATIONS*

**GERMİYANOĞLU II.YAKUB BEY'İN
BAKIR SİKKELERİ VE OSMANLI EMİR
SÜLEYMAN ADINA KESTİRDİĞİ SİKKE**

***COPPER COINS OF GERMIYANID
YA'KUB BEG II AND THE COIN STRUCK
BY HIMSELF IN THE NAME OF OTTOMAN
AMIR SULAYMAN***

HALÛK PERK

HÛSNÛ ÖZTÛRK

COPPER COINS OF GERMIYANID YA'KUB BEG II AND THE COIN STRUCK BY HIMSELF IN THE NAME OF OTTOMAN AMIR SULAYMAN

Upon the death of Germiyanid Sulayman Shah, his son Ya'kub II took the reign of the principality in AH 789/1387. Although the first years were uneventful, after the martyrize of Ottoman Sultan Murad I during the Kosovo war, anti-Ottoman movements emerged in Anatolia. As a result of the events emerged, the Germiyanid territory was incorporated into the Ottoman Empire by Bayezid I in the year AH 792/1390 and he imprisoned Ya'kub II in the Trache at İpsala Castle. After being in prison here for a while, Ya'kub II escaped (AH 802/1399) and took refuge behind Timur. After the Battle of Ankara which Bayezid was defeated (AH 805/1402), as the other principalities, Germiyan-oghlu Ya'kub II took his territory back. It is known that at the power struggle between the Ottoman princes, Ya'kub II collaborated with the other principalities¹ against the Ottomans.

When we look at the coins, no coin that can be said to be minted during the first reign of Ya'kub II has been found yet. It is known that just after the Battle of Ankara, 805, 806 dated coins and coins without any date were minted in the name of Timur. We see that in the year 808, he also had his own name inscribed on the coins together with the name of Timur. Later, it is observed that in the years 809 and 810, coins only carrying the name of Ya'kub II were minted.² Although all the samples before 810 are silver, there are some copper coins minted in the year 810 (coin no. 2-9). A sample of this copper coins was published by Ölçer before. This copper, which is in Munich Museum collection, is 1.237 gr and 15 mm in diameter³. Although its date is recorded as 818, when we consider the other examples observed, it was probably misread. The correct date should be 810. The second line on the reverse was also erroneously read as **Germiyan**. The 810 dated coins are generally standard but the trifurcate motif inside of the prosperity knots on the obverse shows slight differences.

The copper coin no.1 is seen first and certifies the vassal of Ya'kub II to Ottoman Amir Sulayman. As it is known, during the power weakness at the Ottoman throne occurred after the invasion of Timur, Amir Sulayman went to Thrace and accessed to the throne in Edirne. At the other stages of ongoing power struggle, Amir Sulayman went to Anatolia, on account of Junayd Beg, alleged from the Aydin-oghullari family, who owned Izmir region. Although Junayd Beg wanted help from Karamanid and Germiyanid Begg at first, later he changed his mind and surrendered to Amir Sulayman. In this campaign dated to the year AH 809/1406, it is known that Amir Sulayman went to Ayasluk and stayed there for a

¹ Varlık 1974, p.67-73.

² For Germiyanid coinage see Ender, Erek ve Teoman 2005.

³ Ölçer 1984, p.40, coin no.75.

GERMİYANOĞLU II.YAKUB BEY'İN BAKIR SİKKELERİ VE OSMANLI EMİR SÜLEYMAN ADINA KESTİRDİĞİ SİKKE

Germiyanoğlu II.Yakub Bey babası Süleyman Şah'ın ölümü üzerine h.789/1387 tarihinde beyliğin başına geçmiştir. İktidarının ilk yılları sakin geçmesine rağmen, Osmanlı hükümdarı I.Murad'ın Kosova savaşı esnasında şehit olmasından sonra Anadolu'da ortaya çıkan Osmanlı karşıtı hareketlerin içinde olmuştur. Gelişen olaylar neticesinde Yıldırım Bâyezid h.792/1390 tarihinde bütün Germiyan ülkesini Osmanlı topraklarına katmış ve II.Yakub Bey'i de Trakya'da İpsala Kalesine hapsetmiştir. Bir süre burada hapis kalan II.Yakub Bey bir yolunu bularak hapisten kaçmış (h.802/1399) ve Timur'a sığınmıştır. Bâyezid'in yenilgisi ile biten Ankara savaşından sonra (h.805/1402) diğer beyliklerde olduğu gibi Germiyanoğlu II.Yakub Bey de kendi topraklarını geri almıştır. Osmanlı şehzadeleri arasında çıkan iktidar kavgasında II.Yakub Bey'in diğer beyliklerle işbirliği içinde Osmanlı karşıtı bir tavır içinde olduğu bilinmektedir¹.

Sikkelerine baktığımızda ise II.Yakub Bey'in ilk iktidarı esnasında darp edildiği söylenebilecek bir sikkeye henüz ulaşamamıştır. Ankara savaşının hemen ardından Timur adına darp ettirdiği h.805, h.806 tarihli ve tarihsiz sikkeleri bilinmektedir. Yakub Bey'in h.808 tarihinde Timur'un adının yanı sıra sikkelerin üzerine kendi adını da yazdığını görmekteyiz. Peşinden h.809 ve h.810 tarihlerinde Timur'un adının kalkarak, üzerinde sadece Yakub Bey'in adının görüldüğü sikkeler darp edilmişlerdir². Daha önceki yıllara ait bütün örnekler gümüş olup, h.810 tarihinde darp edilmiş bakır sikkeleri mevcuttur (sikke no.2-9). Bu tipteki bakır sikkelerin bir örneği daha önce Ölçer tarafından yayınlanmıştır. Münih Müzesi koleksiyonunda olan bakır sikke 1.237 gr ağırlığında, 15 mm çapındadır³. Tarihi h.818 olarak kaydedildiyse de gördüğümüz diğer örnekler göz önüne alındığında muhtemelen yanlış okunmuştur. Doğru tarih h.810 olmalıdır. Arka yüzde ikinci satır da yanlış olarak **Germiyan** şeklinde okunmuştur. H.810 tarihli sikkeler genelde tek tip olup, ön yüzünde yer alan saadet düğümlerinin içindeki üç kollu motif kalıplara göre bazı ufak farklılıklar göstermektedir.

1 no'lu bakır sikke ilk kez görülmekte olup, Yakub Bey'in Osmanlı Emir Süleyman'a tabiyetini belgelemektedir. Bilindiği gibi Timur istilası sonrası Osmanlı tahtında oluşan iktidar boşluğunda, Emir Süleyman Rumeli'ye geçerek Edirne'de cülus etmiştir. Devam eden iktidar mücadelesinde Emir Süleyman, Aydınogulları sülalesinden olduğu tartışmalı olan İzmir ve havalisini elinde tutan Cüneyd Bey'i bahane ederek Anadolu'ya geçmiştir. Cüneyd Bey, Karaman ve Germiyan Beylerinden yardım istemişse de daha sonra fikrini değiştirerek Emir Süleyman'a teslim

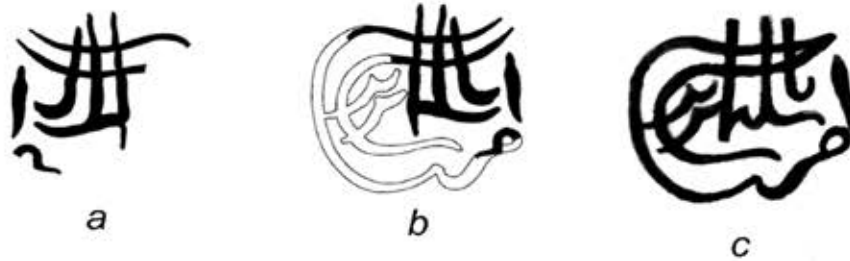
¹ Varlık 1974, s.67-73.

² Germiyanoğulları sikkeleri için bkz. Ender, Erek ve Teoman 2005.

³ Ölçer 1984, s.40, sikke no.75.

while.⁴ It is seen that Ya'kub II who sent counter force to Amir Sulayman during this campaign, had minted coin in his name a year before. This shows that during the mentioned period, relations and alliances were constantly changing and remodelling.

The tughra on the obverse (Illustration a) is a mirror image and not clear. When the mirror image is reversed (Illustration b) and completed with the help of the tughra seen on the copper coins of Amir Sulayman⁵ (Illustration c), there is no doubt about its belonging of Amir Sulayman.

The reverse is similar to the coins minted in the year 810. The date on these coins are not clear but as far as we read, it should be the year 808. Therefore this is the earliest dated Germiyanid coin minted in the name of an Ottoman Sultan. In the following periods, silver coins are known to be minted in the name of Chelebi Mehmed in 813 and in the name of Murad II carrying the years 825, 826 and with no date⁶.

On the last type of coins belonging to Ya'kub II (coin no.10-14) the date is not stated and there are inscriptions on both sides. There is unfortunately no sample which is legible on both sides. On the obverse, the mint is seen as **duribe Germiyan** and on the reverse, **Ya'kub bin (or ibn) Sulayman** is inscribed. As seen below, the coins make sense when they are all together.

Finally, it has been determined that during the long reign of Ya'kub II, three kinds of copper coin were minted in total. When the variety of silver coins is considered, certainly more types of copper coins should be minted. In addition, the other undated copper coin⁷, which is thought to belong to Ya'kub II, should belong to Aydin-oghlu Ya'kub Beg⁸.

⁴ Danişmend 1947, p.153–154.

⁵ The tughra was sketched from the Amir Sulayman's copper coins. For the copper coins of Amir Sulayman see Ölçer 1968, p.41-43; also see Kabaklarlı 1998, p.85-90.

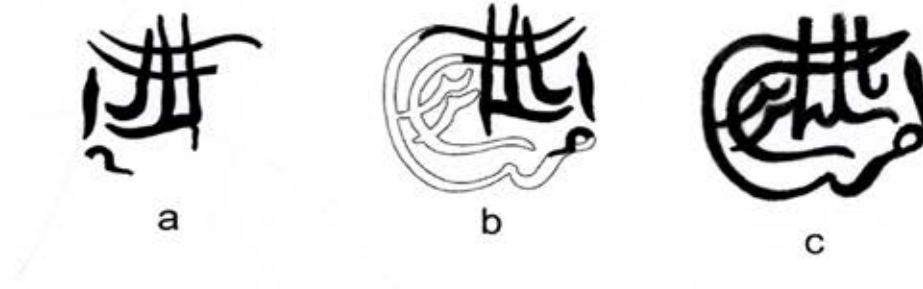
⁶ Ender, Erek ve Teoman 2005, p.81-96.

⁷ Ender, Erek ve Teoman 2005, p.80, coin no.04-GER-501.

⁸ Kireç 2008, p.26-27.

olmuştur. H.809/1406 yılına tarihlenen bu seferde Emir Süleyman'ın Ayasluk'a kadar gittiği ve bir müddet burada kaldığı bilinmektedir.⁴ Bu sefer esnasında Emir Süleyman'a karşı kuvvet gönderen II.Yakub Bey'in bir yıl öncesinde onun adına sikke kestirdiği görülmektedir. Bu da sözkonusu karışık dönemde ilişki ve ittifakların sürekli olarak değiştiği ve yeniden şekillendiğini göstermektedir.

Ön yüzde yer alan tuğra (çizim a) terstir ve tam olarak çıkmamıştır. Tuğra normal hale getirilip (çizim b) Emir Süleyman'ın bakır sikkeleri üzerinde görülen tuğra⁵ (çizim c) yardımıyla tamamlandıktan sonra Emir Süleyman'a ait olduğu konusunda herhangi bir şüpheye yer bırakmamaktadır.

Arka yüz ise h.810 tarihinde darp edilmiş bakır sikkelerin benzeridir. Tarih kısmı ise tam olarak okunamamış olmasına rağmen tarafımızdan h.808 olarak değerlendirilmiştir. Dolayısıyla bir Osmanlı sultanı adına darp edilen en erken tarihli Germiyan sikkesidir. Daha sonraki dönemde h.813 tarihinde Çelebi Mehmed adına ve h.825, h.826 tarihlerinde ve tarihsiz olarak II.Murad adına darp edilmiş gümüş sikkelerin varlığı bilinmektedir⁶.

II.Yakub Bey'e ait olan son tip bakır sikkeler (sikke no.10-14) ise kendiliğinden tarihsiz olup, bu tipin her iki yüzünde de yazı vardır. Her iki yüzü de net olarak okunan bir örnek maalesef bulunamamıştır. Ön yüzde **duribe Germiyan** şeklinde darp yeri görülmektedir. Arka yüzde ise **Yakub bin (veya ibn) Süleyman** yazmaktadır. Aşağıda görüleceği gibi ancak bütün sikkeler bir araya geldiğinde bir anlam ifade etmektedirler.

Bu durumda II.Yakub Bey'in uzun süren iktidarı esnasında toplam 3 tip bakır sikke darbettirdiği tespit edilmiş bulunmaktadır. Gümüş sikkelerindeki çeşitlilik göz önüne alındığında şüphesiz daha fazla tipte bakır sikke darp ettirmiş olmalıdır. II.Yakub Bey'e ait olduğu düşünülen tarihsiz diğer bir bakır sikkenin⁷ ise Aydınolu Yakub Bey'e ait olması gerekmektedir⁸.

⁴ Danişmend 1947, s.153-154.

⁵ Tuğra çizimi Emir Süleyman'a ait bakır sikkeler üzerinden yapılmıştır. Emir Süleyman'ın bakır sikkeleri için bkz. Ölçer 1968, s.41-43; ayrıca bkz. Kabaklarlı 1998, s.85-90.

⁶ Ender, Ere ve Teoman 2005, s.81-96.

⁷ Ender, Ere ve Teoman 2005, s.80, 04-GER-501 no'lu sikke.

⁸ Kireç 2008, s.26-27.

Tip 1 / Type 1

1	Darp yeri / Mint dy / nm HPM arş.	Tarih / Date 808	Ağırlık / Weight 0.75 gr	Çap / Diameter 12.7/13.9 mm
---	---	---------------------	-----------------------------	--------------------------------

ÖN YÜZ / OBVERSE

امیر سلیمان بن بایزید

Tuğra (ters/ retrograde)
Emir Süleyman bin
Bayezid

ARKA YÜZ / REVERSE

(يعقوب)

ابن سلیمان
؟۸۸۰

Yakub
ibn Süleyman
880?

Tip 2 / Type 2

2	Darp yeri / Mint dy / nm HPM arş.	Tarih / Date 810	Ağırlık / Weight 1.03 gr	Çap / Diameter 14.3/15 mm
---	---	---------------------	-----------------------------	------------------------------

ÖN YÜZ / OBVERSE

saadet düğümlerinin
içindeki üç kollu motif

the trifurcate motif inside
of the prosperity knots

ARKA YÜZ / REVERSE

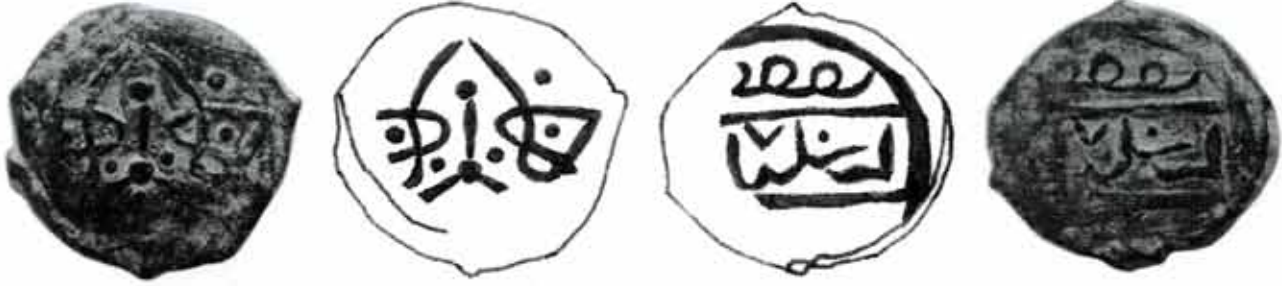
(يعقوب)

(ابن) سلیمان
؟۰۱۸

Yakub
(ibn) Süleyman
018?

3	Darp yeri / Mint	Tarih / Date	Ağırlık / Weight	Çap / Diameter
	dy / nm	tk / dm	1.76 gr	14/15 mm

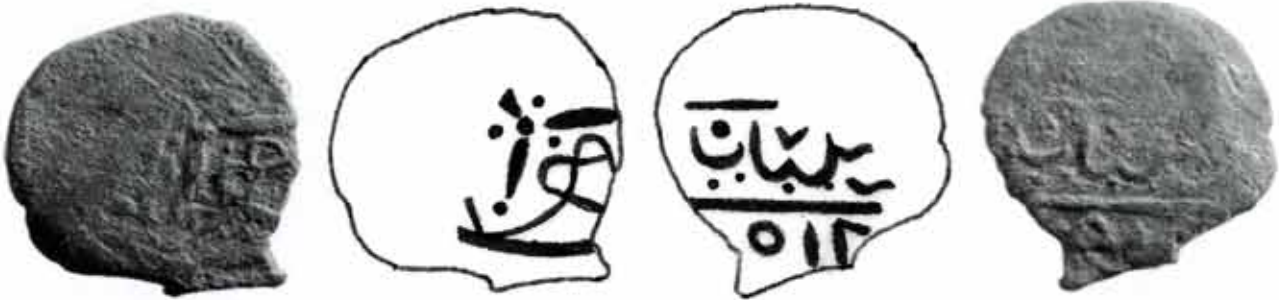
HPM arş.

2 no'lu sikke gibi / as item #2
ancak tarih kesik / but date missing

4	Darp yeri / Mint	Tarih / Date	Ağırlık / Weight	Çap / Diameter
	dy / nm	810	1.28 gr	16.2/18.1 mm

Ö kol.

2 no'lu sikke gibi / as item #2

5	Darp yeri / Mint	Tarih / Date	Ağırlık / Weight	Çap / Diameter
	dy / nm	8xx	0.85 gr	16.5 mm

YKM kol. env. 12813cö

2 no'lu sikke gibi / as item #2

6	Darp yeri / Mint	Tarih / Date	Ağırlık / Weight	Çap / Diameter
	dy / nm	810	1.06 gr	14/16 mm

HPM arş.

ÖN YÜZ / OBVERSE

2 no'lu sikke gibi / as item #2

motif biraz farklı
motif is a bit different

ARKA YÜZ / REVERSE

يعقوب

(اب)ن سليمان

٤٠٨١٠

Yakub

(ib)n Süleyman

0810?

7	Darp yeri / Mint	Tarih / Date	Ağırlık / Weight	Çap / Diameter
	dy / nm	810	1.12 gr	15/16.2 mm

HPM arş.

6 no'lu sikke gibi / as item #6

8	Darp yeri / Mint	Tarih / Date	Ağırlık / Weight	Çap / Diameter
	dy / nm	tk / dm	1.10 gr	16.5/19.6 mm

HPM arş.

6 no'lu sikke gibi / as item #6

9	Darp yeri / Mint	Tarih / Date	Ağırlık / Weight	Çap / Diameter
	dy / nm	tk / dm	1.36 gr	14.4/19 mm

HPM arş.

6 no'lu sikke gibi / as item #6

Tip 3 / Type 3

10	Darp yeri / Mint	Tarih / Date	Ağırlık / Weight	Çap / Diameter
	Germiyan	ty / nd	1.23 gr	15/18 mm

HPM arş.

ÖN YÜZ / OBVERSE

(ضرب)
كرميان

(duribe)
Germiyan

ARKA YÜZ / REVERSE

(يعقوب)
بن سليمان

(Yakub)
bin Süleyman

11	Darp yeri / Mint	Tarih / Date	Ağırlık / Weight	Çap / Diameter
	G(ermiyan) HPM arş.	ty / nd	1.00 gr	11.5/12.2 mm

ÖN YÜZ / OBVERSE

ضرب
ك (رميان)

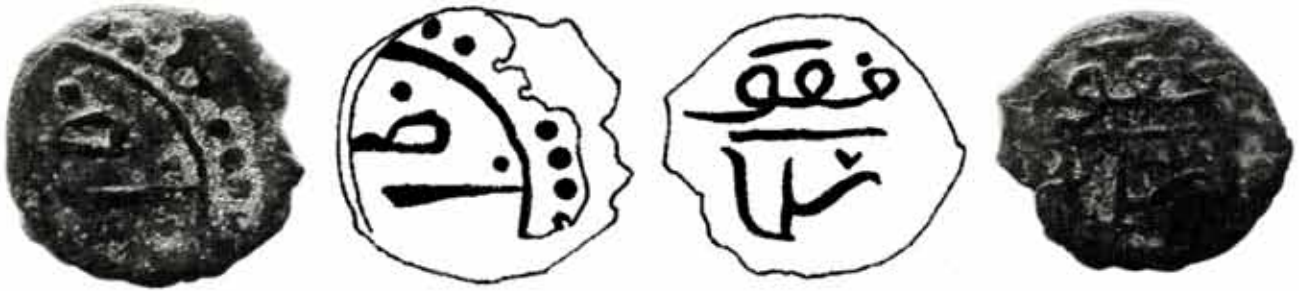
Duribe
Ge(rmiyan)

ARKA YÜZ / REVERSE

يعقوب
(بن) سليمان

Yakub
(bin) Süleyman

12	Darp yeri / Mint	Tarih / Date	Ağırlık / Weight	Çap / Diameter
	(Germiyan) HPM arş.	ty / nd	1.00 gr	11.5/12.2 mm

12 no'lu sikke gibi / as item #12

13

Darp yeri / Mint
(Germiyan)Tarih / Date
ty / ndAğırlık / Weight
1.58 grÇap / Diameter
14.2/16.5 mm

HPM arş.

ÖN YÜZ / OBVERSE

ضرب؟

...

duribe? (ters / retrograde)

...

ARKA YÜZ / REVERSE

يعقوب

(بن سليمان)

Yakub

(bin Süleyman)

14

Darp yeri / Mint
(Germiyan)Tarih / Date
ty / ndAğırlık / Weight
1.75 grÇap / Diameter
13.2/14.3 mm

Ö kol.

ÖN YÜZ / OBVERSE

okunamadı / illegible

ARKA YÜZ / REVERSE

يعقوب

(بن سليمان)

Yakub

i(bn) Süleyman

KAYNAKÇA / BIBLIOGRAPHY

- Danişmend 1947 İ.H.Danişmend, *Osmanlı Tarihi Kronolojisi*, Cilt: 1, İstanbul.
- Kabaklarlı 1998 N.Kabaklarlı, *Mangır, Osmanlı İmparatorluğu Bakır Paraları (1299-1808)*, İstanbul.
- Ölçer 1968 C.Ölçer, *Yıldırım Bayezid'in Oğullarına Ait Akçe ve Mangırlar*, İstanbul.
- Ölçer 1984 C.Ölçer, *Avrupa Müzelerinde Nadir Osmanlı Madeni Paraları*, İstanbul.
- Ender, Erek ve Teoman 2005 C.Ender-Ü.Erek-G.Teoman, *Germiyanogulları Beyliği Paraları Kataloğu*, İstanbul.
- Kireç 2008 H.Kireç, "Aydınoğlu Yakub Bey Adına Kesilen Bakır Sikke", *II.Uluslararası Nüsmatik Sempozyumu*, TND, 26-27, İstanbul.
- Varlık 1974 M.Ç.Varlık, *Germiyan-oğulları Tarihi (1300-1429)*, Ankara.

KISALTMALAR / ABBREVIATIONS

- arş. : arşivi / *archive*
- bkz. / see : bakınız / *see*
- dy / nm : darp yeri yok / *no mint*
- env. : envanter numarası / *inventory number*
- gr. : gram
- HPM : Halûk Perk Müzesi
- kol. / col. : koleksiyonu / *collection*
- mm : milimetre
- Ö : Özel / *Private*
- s. / p. : sayfa(lar) / *page(s)*
- TND : Türk Nüsmatik Derneği / *The Turkish Numismatic Society*
- tk / dm : tarih kesik / *date missing*
- ty / nd : tarih yok / *no date*
- YKM : Yapı Kredi Vedat Nedim Tör Müzesi / *Yapı Kredi Vedat Nedim Tör Museum*